

TÜTÜNLÜ ÜRÜN VE ALKOLLÜ İÇECEK VERGİLERİNİN TUTUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN EĞİTİM FAKTÖRÜ PERSPEKTİFİNDE AMPİRİK ANALİZİ (İSTANBUL İLİ ÖRNEĞİ)*

Ufuk GERGERLİOĞLU**

Özet

Bu makalede, tütün ve alkol mamülleri üzerine salınan özel tüketim vergilerinin bireylerin tutumlarını nasıl etkilediği konusu, Türkiye perspektifinde eğitim değişkeni göz önünde bulundurularak açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tütün Vergisi, Alkol Vergisi, Tutum, Eğitim Değişkeni

Jel Sınıflaması: H20, H30

Abstract

In this article, in terms of education variable from the perspective of the Turkey the effects of tobacco and alcohol product taxes which imposed on the individual attitudes will be analysed.

Keywords: Tobacco Tax, Alcohol Tax, Attitude, Education Variable

Jel Classification: H20, H30

1. GİRİŞ

Vergilerin toplumu oluşturan bireyleri etkiledikleri bilinmektedir. Vergilerin bireyler üzerindeki etkisi, bireylerin eğitimine, yaşına, cinsiyetine, gelirine vb. özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Bu durum çoğu ampirik çalışmalarda net bir biçimde görülmektedir. Vergiler bir taraftan bireyler üzerindeki etki oluşturarak demografik niteliklere

* Bu makale, “Davranışları Etkilemeye Yönelik Özel Tüketim Vergilerinin Tutum ve Davranışlar Üzerindeki Etkilerinin Ampirik Analizi (İstanbul İli Örneği)” adlı doktora tez çalışmasından üretilmiştir.

** Araş.Gör. Dr. , Yeditepe Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi, İstanbul, ufukyunus@gmail.com

bağlı farklılıklar açığa çıkartırken diğer taraftan dolaylı ve dolaysız yapılarından ötürü bireylerin tutumlarını yönlendirebilmektedir.

Bu kapsamda vergilerin bireyler üzerinde nasıl bir etki ortaya koyduğunun açığa çıkartılmasında eğitim faktörüne ilişkin analizlerin önemli sonuçlar ortaya koyduğu bilinmektedir. Eğitim seviyesine ve vergilerin dolaylı/dolaysız olmasına bağlı olarak vergilerin bireylerin tutum ve davranışları üzerindeki etkileri farklı olabilmektedir. Bu bilgiler ışığında bu makale çalışmasında öncelikle vergilemenin eğitim faktörü çerçevesinde izahına çalışılacaktır. Sonrasında davranışları etkilemeye yönelik özel tüketim vergileri kapsamında yapılan saha araştırmasının tutumlara ilişkin sonuçları, eğitim faktörü çerçevesinde analiz edilerek değerlendirilecektir.

2. VERGİLEMENİN EĞİTİM FAKTÖRÜ ÇERÇEVESİNDE İZAH

Bu ana başlık altında öncelikle eğitim faktörü vergiye yönelik kavramlar perspektifinden kısaca değerlendirilecektir. Sonrasında dolaylı ve dolaysız vergiler bağlamında yapılmış ampirik çalışmalar, eğitim faktörü açısından ele alınacaktır.

2.1. Eğitim Faktörünün Vergiye İlişkin Kavramlar Açısından Kısaca Değerlendirilmesi

Vergilerin bireylerin tutum ve davranışlarını yaş, eğitim, gelir vb. demografik nitelikteki faktörlere göre farklı biçimlerde etkiledikleri bilinmektedir (Demir,2009:8). Özellikle eğitim faktörünün vergi ahlakı ile olan ilişkisi (OECD, 2013:3) ve doğrudan vergi bilinci ile olan münasebeti (Şenyüz, 1995:35), eğitim faktörünü, vergilerin bireyler üzerindeki etkilerinin ortaya çıkarılması anlamında önemli bir konuma taşımaktadır.

Eğitim faktörü, vergi kültürünü etkileyen bir unsur olarak da değerlendirilmektedir (Gencel ve Kuru, 2012:57). Aynı zamanda eğitim faktörü, vergi kültürü yoluyla vergi ahlakını tahmin eden modellerin unsurları içerisinde de yer almaktadır (Işık, 2009:860). Bununla birlikte eğitim faktörü, mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunu etkileyen temel öğeler kapsamında da değerlendirilmektedir (Çelikkaya, 2002).

2.2. Dolaysız Ve Dolaylı Vergiler Bağlamında Yapılmış Ampirik alışmaların Eğitim Faktörü Perspektifinden Ele Alınması

OECD'nin vergi ahlakı bağlamında yapmış olduğu bir çalışma, vergi ödeme yükümlülüğü ile ilgili olarak eğitim faktörünün pozitif tutumlara yönlendirme konusunda belirleyici olduğunu ortaya koymuştur (OECD, 2013:3). Torgler (2012) tarafından yapılan bir çalışma da eğitim seviyesindeki artışa bağlı olarak vergi ahlakının artacağını veya tam tersi eğitim seviyesindeki düşüşe bağlı olarak vergi ahlak düzeyinin azalacağını ortaya çıkartmıştır. Güngör Göksu ve Saruç'un (2012) Türkiye'de vergi uyumu kapsamında yaptđđ araştırma bulgularının neticeleri de bu sonuçlarla kısmen örtüşmektedir. Güngör Göksu ve Saruç (2012), vergiye karşı bilinç düzeyindeki düşüklüğün eğitim seviyesindeki yetersizlikle ilişkilendirilebileceğini göstermiştir. Ancak Ross ve McGee (2012) tarafından yapılan ve bireylerin vergi kaçırma eğilimlerini açığa çıkartan bir çalışma, düşük eğitim seviyesinde olanların daha eğitimi olanlara nazaran vergi kaçırma konusunda daha isteksiz bir tutum ortaya koyduklarını göstermiştir. Frey ve Torgler (2007) tarafından vergi ahlakı kapsamında yapılan bir çalışma, bu sonuçları destekler niteliktedir. Bu çalışmaya göre eğitim düzeyi yükseldikçe vergi ahlakında bir zayıflama söz konusu olmaktadır.

Bu çalışmalara ilave olarak Taytak (2010), eğitim düzeyinin vergi uyumunun sağlanmasında önemli bir faktör olduğunu ortaya çıkartmıştır. Çetinkaya ve Gürbüz (2008) tarafından Türkiye'de yapılan bir araştırma, eğitim seviyesi yükseldikçe vergilerin nereye harcandđđ konusunda hassasiyetin arttığını ortaya koymuştur. Saraçoğlu (2008) tarafından Türkiye'de yapılan bir çalışma da bu sonucu destekler niteliktedir. Saraçoğlu (2008), ilkokul mezunlarına kıyasla  niversite mezunlarının vergi sistemlerini daha fazla sorguladđđını göstermiştir. Bu sonuçlara karşın İpek ve Kaynar (2009) tarafından vergi uyumu kapsamında Türkiye'de yapılan bir araştırma, ilkokul mezunlarına nazaran  niversite mezunlarının olağanüstü durumlarda vergi oranlarındaki artışı ve yeni vergileri daha az sorguladđđını açığa çıkartmıştır.

Bu bilgiler, dolaysız vergiler ile eğitim düzeyi arasında hem pozitif hem de negatif yönde bir ilişkinin olduğunu ortaya koymaktadır. Dolaylı vergilerin eğitim bağımsız değişkeni ile nasıl bir ilişki ortaya koyduğuna yönelik araştırmalar da kısmen dolaysız

vergilerdekine benzer sonuçlar açığa çıkartmıştır. Bilhassa davranışları etkilemeye yönelik olarak salınan tütünlü ürün, alkollü içecek, kumar içerikli hizmet vergilerine ilişkin sonuçlar, özel tüketim vergilerinin eğitim bağımsız değişkeni ile hangi yönde bir etkileşim içerisinde olduğunu açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Tsai vd. (2003) tarafından yapılan bir araştırma, eğitim düzeyi düşük olanlara nispeten eğitim seviyesi yüksek olanların sigara vergilerine yönelik olarak daha fazla destekleyici tutum ortaya koyduğunu göstermiştir. An vd. (2012) tarafından yapılan bir araştırma, bu sonucu destekler niteliktedir. Nordblom (2006) tarafından alkollü içeceklerin vergilendirilmesine yönelik yapılan bir çalışmanın sonucu da tütün ürünlerinin vergilendirilmesi ile ortaya çıkan neticeleri doğrular görünümündedir. Azmier (2000) tarafından yapılan ve kumar içerikli hizmetleri vergilendirilmesine yönelik tutumların hangi yönde bir eğilim ortaya koyduğunu gösteren bir araştırma sonuçları da tütün ve alkollü içeceklerin vergilendirilmesine yönelik neticeleri desteklemektedir. Bu sonuçlar dolaylı vergiler kapsamında yer alan özel tüketim vergilerinin eğitim seviyesine bağlı olarak değiştiğini ve eğitim düzeyi arttıkça bu nitelikteki vergilerin desteklenme oranının yükseldiğini göstermektedir.

3. DAVRANIŞLARI ETKİLEMEYE YÖNELİK ÖZEL TÜKETİM VERGİLERİ KAPSAMINDA YAPILAN SAHA ARAŞTIRMA SONUÇLARININ EĞİTİM FAKTÖRÜ ÇERÇEVESİNDE ANALİZ EDİLEREK DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu ana başlık altında, davranışları etkilemeye yönelik özel tüketim vergilerinin bireylerin tutum ve davranışları üzerinde ne ölçüde etkili olduğunun analizi ve analiz sonuçlarının değerlendirmesi, eğitim faktörü perspektifinde yapılacaktır. Bu kapsamda bu çalışma, iki aşamadan meydana gelmektedir. Öncelikle doktora tezi kapsamında yapılan saha çalışmasının genel hususları hakkında bir çerçeve sunulacaktır. Daha sonra, bireylerin davranışlarını etkilemeye yönelik özel tüketim vergilerinin tutumlar üzerindeki etkilerinin analizi ve değerlendirmesi bağımsız eğitim değişkeni ekseninde yapılacaktır.

3.1. Araştırmanın Genel Hususları

Bu başlık altında öncelikle bu çalışmanın amacının ne olduğu konusuna değinilecektir. Daha sonra ana kitle ve örnek kitleye yönelik değerlendirmelerde bulunulacaktır. Ardından araştırmanın yöntemi ve kullanılan istatistiki metotlardan bahsedilecektir. Son olarak örnekleme ilişkin bilgiler verilecektir.

3.2. Çalışmanın Amacı

Bu alışmada, İstanbul'da yaşayan bireylerin, davranışları etkilemeye yönelik özel tüketim vergileri kapsamında değerlendirilen tütünlü ürünler ve alkollü içecekler üzerine salınan vergilerden ne ölçüde etkilendiği eğitim değişkeni bağlamında test edilmektedir.

3.3. Ana Kitle ve Örnek Kitle

Ana kitle tüm birimlerin meydana getirdiği küme olarak tanımlanırken, örnek kitle ana kitleden rasgele seçilen küme olarak ifade edilmektedir (Gürsakar, 2010:14). Bu bağlamda bu çalışma için ilk olarak ana kitleye ilişkin veriler ortaya konulmuş daha sonra bu ana kitleye bağlı kalınarak örnek kitle (örneklem) seçilmiştir. Yapılan saha çalışması için ana kitle, İstanbul sınırları içerisinde yaşayan 20 yaş ve üstü bireylerdir. Bu kapsamda araştırmanın ana kitlesi, TÜİK'in adrese dayalı nüfus sayımına bağlı kalınarak 31 Aralık 2012 için 9.564.693 adet büyüklüğündedir. Bu ana kitleye bağlı kalınarak araştırmanın örnek kitlesi, İstanbul ili sınırları içerisinde ile, yaş ve cinsiyet verilerine göre tabakalı rassal örnekleme esasına göre seçilen 1000 kişiden oluşmaktadır. İlçe, cinsiyet ve yaş verilerine göre tabakalı rassal örnekleme tablosu, Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: İlçe, Cinsiyet ve Yaş Verilerine Göre Tabakalı Rassel Örnekleme Tablosu

İLÇE	20 – 24 Yaş Aralığı	25 -39 Yaş Aralığı	40 – 59 Yaş Aralığı	60+ 60 ve Üstü Yaş Grubu	TOPLAM	TOPLAM		İlçe Yüzde	İlçe toplam
						Kadın	Erkek		
Arnavutköy	16.731	56.721	38.143	11.606	123.201	6	6	1%	13
Ataşehir	30.871	116.169	98.228	34.134	279.402	15	15	3%	29
Avcılar	32.707	117.463	92.808	31.339	274.317	14	14	3%	29
Bağcılar	61.765	218.554	152.803	40.326	473.448	25	25	5%	50
Bahçelievler	48.445	176.521	143.751	50.833	419.550	22	22	4%	44
Bakırköy	16.315	55.931	65.064	40.188	177.498	9	9	2%	19
Başakşehir	22.598	91.340	65.286	14.226	193.450	10	10	2%	20
Bayrampaşa	21.292	74.676	69.326	25.641	190.935	10	10	2%	20
Beşiktaş	15.369	52.271	51.522	34.972	154.134	8	8	2%	16
Beykoz	20.046	65.945	64.897	24.873	175.761	9	9	2%	19
Beylikdüzü	15.059	67.890	57.892	19.259	160.100	8	8	2%	17
Beyoğlu	20.455	70.028	61.836	23.046	175.365	9	9	2%	18
Büyükkçekmece	14.437	55.506	50.219	19.578	139.740	7	7	1%	15
Çekmeköy	15.080	58.735	42.576	11.164	127.555	7	7	1%	13
Esenler	37.747	131.369	95.853	24.705	289.674	15	15	3%	31
Esenyurt	46.572	174.539	101.636	25.002	347.749	18	18	4%	37
Eyüp	28.380	102.388	88.319	30.447	249.534	13	13	3%	26
Fatih	37.855	112.630	107.899	58.467	316.851	17	17	3%	33
Gaziosmanpaşa	37.870	138.058	112.987	36.838	325.753	17	17	3%	34
Güngören	25.840	86.464	75.589	28.416	216.309	11	11	2%	23
Kadıköy	33.264	132.702	148.267	116.695	430.928	23	23	5%	45
Kağıthane	33.988	125.356	101.697	30.199	291.240	15	15	3%	31
Kartal	32.591	127.510	114.073	43.405	317.579	17	17	3%	33
Küçükçekmece	57.098	212.548	165.097	53.120	487.863	26	26	5%	51
Maltepe	35.585	133.335	121.356	53.734	344.010	18	18	4%	36
Pendik	47.178	187.715	139.847	43.083	417.823	22	22	4%	44
Sancaktepe	22.588	84.079	54.842	13.619	175.128	9	9	2%	18
Sarıyer	27.216	78.222	76.696	31.469	213.603	11	11	2%	23
Silivri	12.235	43.303	37.276	16.005	108.819	6	6	1%	11
Sultanbeyli	26.574	82.470	53.774	12.723	175.541	9	9	2%	19
Sultangazi	39.525	143.747	94.830	24.207	302.309	16	16	3%	32
Şişli	25.483	97.083	81.665	40.156	244.387	13	13	3%	26
Tuzla	18.147	57.243	43.959	12.754	132.103	7	7	1%	14
Ümraniye	48.264	197.973	149.907	41.982	438.126	23	23	5%	46
Üsküdar	44.611	147.540	140.385	62.500	395.036	21	21	4%	42
Zevtinburnu	24.628	81.790	69.065	22.880	198.363	10	10	2%	21

TOPLAM 1.094.409 3.955.814 3.229.370 1.203.591 9.483.184 500 500 100% 1000

Tablo 1’de tabakalı rassel örnekleme yöntemine göre seçilen 1000 örneklemin kadın ve erkek için eşit olduğu göstermektedir. Çünkü, 13.854.740 kişi olan İstanbul nüfusunun % 50.2’si (6.956.908 kişi) erkeklerden ve %49.8’i (6.897.832 kişi) ise kadınlardan oluşmasıdır.

Aynı zamanda Tablo 1’den bu araştırma için örnek kitlenin her ile için İstanbul ile nüfuslarının İstanbul ilinin toplam nüfusa oranı nispetinde belirlendiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Tablo 1, her ile için yaş gruplarına göre ayırım yapıldığını da ortaya koymaktadır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi ve Kullanılan İstatistik Metotlar

Doktora tezi kapsamında yapılan saha araştırma alışması, 2013 Aralık ayı içinde tecrübeli anketörler aracılığıyla İstanbul genelinde 36 ilçede yüz yüze anket yöntemi ile yapılmıştır. 1100 civarı kişi ile görüşülmüş, fakat tüm sorulara ve ifadelere cevap veren 1018 kişinin görüşleri dikkate alınmıştır. Soru ve ifadelere yanıt verenlerin sayısının 1000(rnek kitle)’den fazla olması, istatistiksel manada her hangi bir sorun oluşturmamıştır.

Bu araştırma çalışması için anket, altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, 19 sorudan oluşan demografik nitelikli sorulardan meydana gelmektedir. Sonra sırasıyla ikinci bölüm, alkollü içeceklere yönelik vergileme ile alakalı tutum ve davranış ifadelerinden üçüncü bölüm, ttnly mamllere yönelik vergileme ile ilişkili tutum ve davranış ifadelerinden dördüncü bölüm, kumar içerikli hizmetler kapsamında değerlendirilen şans ve bahis oyunlarına ilişkin vergileme ile alakalı tutum ve davranış ifadelerinden beşinci bölüm ise sağlık sorunları ile alakalı konulara uygulanan vergileme ile bağlantılı tutum ve davranış ifadelerinden meydana gelmektedir. Anketin son bölümü ise olumsuz çevresel etkilerle alakalı vergilemeye yönelik tutum ve davranış ifadelerinden teşekkül etmektedir. Ancak bu makalede, sadece alkollü içecekler ve ttnly ürünler üzerine salınan vergilerin tutumlara yönelik etkisi eğitim değişkeni göz önünde bulundurularak değerlendirilecektir.

Anket formlarının analizi için Sosyal Bilimler Tabanlı İstatistik Paketinden (Statistical Package for Social Science SPSS 21) faydalanılmıştır. Veriler, Windows tabanlı excel programına girilerek kontrolleri yapılmış ve SPSS programına aktarılmıştır. Ardından araştırmaya ilişkin geçerlilik ve güvenilirlik testi yapılmıştır. 59 tutum ifadesi için Cronbach’s Alfa Değerleri 0.895 olarak belirlenmiştir.

Bu araştırma çalışmasına yönelik olarak, öncelikle tutum ve davranış ifadeleri için sıklık (frekans) dağılımı analizlerine ilişkin sonuçlar ortaya koyulacaktır. Sonrasında aynı

tutum ve davranış ifadeleri ile alakalı parametrik olmayan istatistiki test sonuçlarından bahsedilecektir.

Sıklık (frekans) dağılımı analizi, her bir değişkenin değerinin tekrar sayısını bulurken aynı zamanda verilerin sınıflanmasına ve gruplanmasına yardımcı olmaktadır. Bu sayede değerler, anlamlı bir görünüme kavuşarak özet bir hale dönüşmektedir (Gürsakar, 2010:74-76).

Bu çalışmadaki verilerin hem sınıfsal nitelik ortaya koymaları, (Kalaycı,2008:85) hem de likert ölçeği yardımıyla sayısallaştırılmaları (Gürsakar,2010:50) parametrik olmayan istatistiki testlerin kullanılmasını gerekli kılmaktadır. Bu saha araştırmasında kullanılan parametrik olmayan istatistiki testler ise Ki-Kare, Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis H'dır.

Ki-Kare testi aracılığıyla değişkenler arasındaki bağımlılık ilişkisinin mevcut olup olmadığı tesbit edilirken (Kalaycı,2008:90) Mann-Whitney U testi ile iki ayrı örneklemin aynı ana kitleye ait olup olmadığını test edilmektedir (Canküyer ve Aşan,2005:141). Grup ortalamalarından ziyade grup medyanlarının karşılaştırılmasını esas alan Mann-Whitney U testi, gruplara bağlı sürekli değişken değerlerini sıralı hale dönüştürmektedir. Böylelikle sıralama durumunun farklılığı analiz edilebilmektedir (Kalaycı,2008:99). Parametrik özellik göstermeyen Kruskal-Wallis H testi ise, ikiden fazla popülasyondan elde edilen verilerin karşılaştırılmasına olanak sağlamaktadır (Pelosi, 2003:760). Kruskal-Wallis H testi ile ikiden fazla örnekleme yer alan gözlem değerlerinin büyüklükleri, sıra numarası dahilinde sıralanabilmekte (Canküyer ve Aşan, 2005:198) ve sıralama durumunun farklılığı sıra ortalaması dahilinde analiz edilmektedir (Kalaycı, 2008:106).

Bu çalışmaya ilişkin veriler ile alakalı her bir test sonucu için hipotez testleri de ayrı ayrı oluşturulmuştur. Bu hipotez testleri, Ki-Kare, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H test tablolarında gösterilmiştir.

Hipotez tezleri, her hangi bir durumun veya olayın red veya kabul edileceğini sınamaktadır. Genellikle Birinci hipotez, sıfır hipotezi (H_0) olarak ifade edilirken ikinci hipotez alternatif hipotez (H_1) şeklinde tanımlanmaktadır (Sümer,2013:57). Bu saha

Değişkenlere faktör analizi uygulandığında değişken sayısının azaltılması söz konusu olmakta ve değişkenler arası ilişki test edilerek sınıflandırılmaktadır. Bu yolla birbirine benzeyen tutumlar, aynı grupta toplanabilmektedir. Bu kapsamda literatürde genellikle  c farklı yöntemden bahsedilmektedir. Bu yöntemler sırasıyla; korelasyon matrisinin oluşturulması, Bartlett testi ve KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testidir (Kalaycı,2008:321). Bu saha çalışmasında ise KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testinden yararlanılmıştır.

3.5. Örnekleme Yönelik Bilgiler

Olasılık kuramı denilince hem örnekleme için rassallığın belirlenmesi hem de ana kitle parametrelerinin tahmin edilmesi akla gelmektedir (Gürsakal,2009, s.18). Aynı zamanda ana kitlenin farklı birimlerden oluşması ve örnek kitle ile alakalı ortalamaların ana kitle ortalamalarına nazaran farklılık göstermesi, örnekleme hatasının belirlenmesini zorunlu kılmaktadır (Bülbül,2001:150). Bu kapsamda bu saha araştırması için örnekleme ilişkin güvenilirlik düzeyi % 95 olarak belirlenmiş, örnekleme hatası ise % 3 olarak tanımlanmıştır. Ankete katılan 1018 kişiye ilişkin genel bilgiler, sıklık tabloları yardımıyla aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 2: Katılımcıların Cinsiyet Durumu Gösteren Sıklık Tablosu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde
Kadın	502	49,3	49,3
Erkek	516	50,7	50,7
Toplam	1018	100,0	100,0

Ankete ilişkin soru ve ifadeleri yanıtlayan katılımcıların cinsiyet dağılımı, Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 3: Katılımcıların Eğitim Durumu Gösteren Sıklık Tablosu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde
Mezun Değil	33	3,2	3,2
İlkokul Mezunu	312	30,6	30,6
Ortaokul Mezunu	146	14,3	14,3
Lise Mezunu	339	33,3	33,3
Üniversite Mezunu	162	15,9	15,9
Lisansüstü Mezunu	26	2,6	2,6
TOPLAM	1018	100,0	100,0

Katılımcıların eğitim durumu, Tablo 3'te gösterilmiştir. Tablo 3, ankete en çok katılanların ilkökul (% 30.6) ve lise mezunları(% 33.3) olduğunu açığa çıkartmıştır.

Tablo 4: Katılımcıların Medeni Hal Durumu Gösteren Sıklık Tablosu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde
Evli	642	63,1	63,1
Bekar	323	31,7	31,7
Dul	53	5,2	5,2
Toplam	1018	100,0	100,0

Katılımcıların medeni durumu, Tablo 4'te gösterilmiştir. Bu tablo, ankete en çok katılanların evliler (% 63,1) olduğunu açığa çıkartmıştır.

Tablo 5: Katılımcıların Mevcut İş Durumu Gösteren Sıklık Tablosu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde
İşsiz	31	3,0	3,0
Öğrenci	71	7,0	7,0
Ev Hanımı	199	19,5	19,5
Memur	30	2,9	2,9
İşçi	260	25,5	25,5
Esnaf	195	19,2	19,2
Emekli	109	10,7	10,7
Kariyer Meslek	80	7,9	7,9
Serbest Meslek	39	3,8	3,8
Çiftçi	4	,4	,4
TOPLAM	1018	100,0	100,0

Katılımcıların mevcut iş durumu, Tablo 5'te gösterilmektedir. Bu tablo, ankete en çok katılanların işçi (% 25.5), ev hanımı (% 19.5) ve esnaf (% 9.2) olduğunu açığa çıkartmaktadır.

Tablo 6: Katılımcıların Gelir Düzeyi Gösteren Sıklık Tablosu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde
Hiç Geliri Olmayanlar	291	28,6	28,6
773 TL'den Az Gelire Sahip Olanlar	31	3,0	3,0
773 - 1.000 TL Arası Gelire Sahip Olanlar	148	14,5	14,5
1.001 - 2.000 TL Arası Gelire Sahip Olanlar	347	34,1	34,1
2.001 - 4.000 TL Arası Gelire Sahip Olanlar	158	15,5	15,5
4.001 - 6.000 TL Arası Gelire Sahip Olanlar	29	2,8	2,8
6.001 TL'den Fazla Gelire Sahip Olanlar	14	1,4	1,4
TOPLAM	1018	100,0	100,0

Katılımcıların gelir düzeyi durumu, Tablo 6'da gösterilmektedir. Bu tabloda, ankete en çok katılanların 1001-2000 TL arası gelire sahip olanlardan (% 34.1) oluştuğu görülmüştür.

Tablo 7: Katılımcıların Yaş Dağılımı Gösteren Sıklık Tablosu

	Sıklık	Yüzde	Geçerli Yüzde
25 yaş altı	178	17,5	17,5
26-36 yaş arası	304	29,9	29,9
37-47 yaş arası	240	23,6	23,6
48-58 yaş arası	160	15,7	15,7
59 yaş �st�	136	13,4	13,4
TOPLAM	1018	100,0	100,0

Katılımcıların yaş dağılımı, Tablo 7'de gösterilmektedir. Bu tablo, ankete en çok katılanların 26-36 yaş aralığı (%29.9) ile 37-47 yaş aralığında (%23.6) olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu sıklık tablosu, yapılan anket çalışmasının tüm yaş gruplarını kapsadığını da ortaya koymaktadır.

4. BİREYLERİN DAVRANIşLARINI ETKİLEMeye YÖNELİK ÖZEL TÜKETİM VERGİLERİNİN TUTUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN BAğIMSIZ EğİTİM DEğİşKENİ EKSENİNDE ANALİZ EDİLMESİ

Bu başlık altında, bireylerin davranışlarını etkilemeye yönelik özel tüketim vergilerinin tutumlar üzerindeki etkileri, bağımsız eğitim değişkeni çerçevesinde analiz edilecektir. Bu bağlamda öncelikle alkollü içecek vergilemesine yönelik tutumlar bağımsız

eğitim değişkeni ekseninde analiz edilerek değerlendirilecektir. Sonrasında tütün őrunlerinin vergilendirilmesinin bireylerin tutumları őrzerindeki etkilerine eğitim değişkeni kapsamında değinilecektir.

4.1. Alkollü İçecek Vergilemesine Yönelik Tutumların Eğitim Değişkenine Göre Analiz Edilerek Değerlendirilmesi

Bu başlık altında alkollü içecek vergilemesine yönelik tutumların eğitim değişkenine göre analiz edilerek değerlendirilmesine yer verilecektir.

Alkollü içeceklerin tüketimi őrzerine konulan yüksek vergilerin hastalık riskini azaltacağını tüm mezun kategorileri içerisinde en az üniversite mezunları desteklerken bu tutumu mezun kategorileri içerisinde en fazla İlkokul mezunları benimsemektedir. Aynı zamanda bu tutum ile eğitim düzeyi arasında istatistiksel manada ters oranlı bir ilişki de söz konusudur (Tablo: 8).

Alkollü içecek tüketiminin yüksek vergilerle azalacağına ilişkin tutumu tüm mezun grupları içerisinde en az üniversite mezunları desteklerken bu tutumu tüm mezun kategorileri içerisinde en fazla ilkokul mezunları benimsemektedirler. Aynı zamanda ilgili tutuma yönelik analiz neticeleri, bu tutum ile eğitim seviyesi arasında istatistiksel manada ters oranlı bir ilişkinin varlığını da açığa çıkartmaktadır (Tablo: 9).

Tablo 8: “AlkollÜ İçeceklerin Tüketimi Üzerine Konulan Yüksek Vergilerin Hastalık Riskini Azaltacağına İnanıyorum” Bilişsel Tutumu İle Eğitim Bağımsız Değişkeni Arasındaki Ki-Kare Bağımsızlık Testi

		AlkollÜ İçeceklerin Tüketimi Üzerine Konulan Yüksek Vergilerin Hastalık Riskini Azaltacağına İnanıyorum.					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	23	76	16	174	23	312
		7,4%	24,4%	5,1%	55,8%	7,4%	100,0%
		2,4%	7,9%	1,7%	18,1%	2,4%	32,5%
	Ortaokul	21	42	6	67	10	146
		14,4%	28,8%	4,1%	45,9%	6,8%	100,0%
		2,2%	4,4%	,6%	7,0%	1,0%	15,2%
	Lise	67	104	28	115	25	339
		19,8%	30,7%	8,3%	33,9%	7,4%	100,0%
		7,0%	10,8%	2,9%	12,0%	2,6%	35,3%
	Üniversite	34	53	11	48	16	162
		21,0%	32,7%	6,8%	29,6%	9,9%	100,0%
		3,5%	5,5%	1,1%	5,0%	1,7%	16,9%
Toplam		145	275	61	404	74	959
		15,1%	28,7%	6,4%	42,1%	7,7%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pearson Ki-Kare Anlamlılık P Değeri: ,000							
H ₀ : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Birbirinden Bağımsızdır.						RED	
H ₁ : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Arasında Anlamlı Bir İlişki Vardır.						KABUL	
Kontenjans tablosunda örneklem sayısının yetersiz olduğu kategoriler(mezun değil ve lisansüstü)ihmal edilmiştir.							

Tablo 98: “AlkollÜ İçecek Tüketiminin Yüksek Vergilerle Azalacağını Düşünüyorum” Bilişsel Tutumu İle Eğitim Bağımsız Değişkeni Arasındaki Ki-Kare Bağımsızlık Testi

		AlkollÜ İçecek Tüketiminin Yüksek Vergilerle Azalacağını Düşünüyorum					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	32	71	25	161	23	312
		10,3%	22,8%	8,0%	51,6%	7,4%	100,0%
		3,3%	7,4%	2,6%	16,8%	2,4%	32,5%
	Ortaokul	13	42	12	63	16	146
		8,9%	28,8%	8,2%	43,2%	11,0%	100,0%
		1,4%	4,4%	1,3%	6,6%	1,7%	15,2%
	Lise	64	103	24	123	25	339
		18,9%	30,4%	7,1%	36,3%	7,4%	100,0%
		6,7%	10,7%	2,5%	12,8%	2,6%	35,3%
	Üniversite	31	51	20	38	22	162
		19,1%	31,5%	12,3%	23,5%	13,6%	100,0%
		3,2%	5,3%	2,1%	4,0%	2,3%	16,9%
Toplam		140	267	81	385	86	959
		14,6%	27,8%	8,4%	40,1%	9,0%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pearson Ki-Kare Anlamlılık P Değeri: ,000							
H ₀ : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Birbirinden Bağımsızdır.						RED	
H ₁ : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Arasında Anlamlı Bir İlişki Vardır.						KABUL	
Kontenjans tablosunda örneklem sayısının yetersiz olduğu kategoriler(mezun değil ve lisansüstü)ihmal edilmiştir.							

Tüm mezun kategorisi içerisinde aşırı alkollü içecek tüketiminin topluma önemli maliyetler yüklediğini düşünerek yüksek alkol vergilerini en az üniversite mezunları desteklerken bu tutumu en fazla ilkokul mezunları benimsemektedir. Aynı zamanda ilgili tutum ile alakalı analiz neticeleri, eğitim seviyesi yükseldikçe bu tutuma desteğin azaldığını açığa çıkartmaktadır (Tablo: 10).

Tablo 10: “Aşırı Alkol Tüketimi Topluma Önemli Maliyetler Yüklediği İçin Yüksek Oranlı Alkol Vergilerini Destekliyorum” Bilişsel Tutumu İle Eğitim Düzeyi Değişkeni Arasındaki Ki-Kare Bağımsızlık Testi

		Aşırı Alkollü İçecek Tüketimi Topluma Önemli Maliyetler Yüklediği İçin Yüksek Oranlı Alkol Vergilerini Destekliyorum					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	22	71	34	158	27	312
		7,1%	22,8%	10,9%	50,6%	8,7%	100,0%
		2,3%	7,4%	3,5%	16,5%	2,8%	32,5%
	Ortaokul	18	28	21	63	16	146
		12,3%	19,2%	14,4%	43,2%	11,0%	100,0%
		1,9%	2,9%	2,2%	6,6%	1,7%	15,2%
	Lise	51	103	42	114	29	339
		15,0%	30,4%	12,4%	33,6%	8,6%	100,0%
		5,3%	10,7%	4,4%	11,9%	3,0%	35,3%
	Üniversite	34	55	12	41	20	162
		21,0%	34,0%	7,4%	25,3%	12,3%	100,0%
		3,5%	5,7%	1,3%	4,3%	2,1%	16,9%
Toplam	125	257	109	376	92	959	
	13,0%	26,8%	11,4%	39,2%	9,6%	100,0%	
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Pearson Ki-Kare Anlamlılık P Değeri: ,000							
H ₀ :İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Birbirinden Bağımsızdır.						RED	
H ₁ : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Arasında Anlamlı Bir İlişki Vardır.						KABUL	
Kontenjans tablosunda örnekleme sayısının yetersiz olduğu kategoriler(mezun değil ve lisansüstü)ihmal edilmiştir.							

Tüm mezun kategorileri içerisinde, alkollü içeceklerden alınan vergilerin özel bir fonda toplanması ve bu fonların alkol kullanımına ilişkin hastalıkların iyileştirilmesinde kullanılmak şartıyla yüksek vergi artışlarını desteklediklerini en az üniversite mezunları benimserken bu tutumu tüm mezun kategorileri içerisinde en fazla destekleyenler ise ilkokul mezunlarıdır. Aynı zamanda bu tutum ile alakalı analiz sonuçları, eğitim seviyesi ile ilgili tutum arasında ters oranlı bir ilişkinin varlığını da ortaya koymaktadır (Tablo:11).

Tablo 11: “Eğer Alkollü İeceklerden Alınan Vergiler,  zel Bir Hesapta Toplanıp Alkol Kullanımına İlişkin Hastalıkların İyileştirilmesinde Kullanılacaksa Yüksek Vergi Artışlarını Kabul Edebilirim” Bilişsel Tutumu İle Eğitim Düzeyi Değişkeni Arasındaki Ki-Kare Bağımsızlık Testi

		Eğer Alkollü İeceklerden Alınan Vergiler, �zel Bir Hesapta Toplanıp Alkol Kullanımına İlişkin Hastalıkların İyileştirilmesinde Kullanılacaksa Yüksek Vergi Artışlarını Kabul Edebilirim					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	19	40	35	173	45	312
		6,1%	12,8%	11,2%	55,4%	14,4%	100,0%
		2,0%	4,2%	3,6%	18,0%	4,7%	32,5%
	Ortaokul	8	23	25	74	16	146
		5,5%	15,8%	17,1%	50,7%	11,0%	100,0%
		0,8%	2,4%	2,6%	7,7%	1,7%	15,2%
	Lise	31	68	52	139	49	339
		9,1%	20,1%	15,3%	41,0%	14,5%	100,0%
		3,2%	7,1%	5,4%	14,5%	5,1%	35,3%
	�niversite	16	35	25	60	26	162
		9,9%	21,6%	15,4%	37,0%	16,0%	100,0%
		1,7%	3,6%	2,6%	6,3%	2,7%	16,9%
Toplam		74	166	137	446	136	959
		7,7%	17,3%	14,3%	46,5%	14,2%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Pearson Ki-Kare Anlamlılık P Değeri: ,008							
H� :İlgili Tutum Değişkeni İle Eğitim Değişkeni Birbirinden Bağımsızdır.						RED	
H� : İlgili Tutum Değişkeni İle Eğitim Değişkeni Arasında Anlamlı Bir İlişki Vardır.						KABUL	
Kontenjans tablosunda örneklem sayısının yetersiz olduğu kategoriler(mezun değil ve lisansüstü)ihmal edilmiştir.							

4.2. T t nl   r n Vergilemesine Yönelik Tutumların Eğitim Değişkenine Göre Analiz Edilerek Değerlendirilmesi

Bu başlık altında tütünlü ürün vergilemesine yönelik tutumların eğitim değişkenine göre analiz edilerek değerlendirilmesine değinilecektir.

T t nl   r nlerin tüketimi üzerine konulan yüksek vergilerin hastalık riskini azaltacağını tüm mezun kategorileri içerisinde en az  niversite mezunları desteklerken bu tutumu mezun kategorileri içerisinde en fazla İlkokul mezunları benimsemektedir. Aynı zamanda bu tutum ile eğitim seviyesi arasında istatistiksel açıdan ters oranlı bir ilişki de mevcuttur (Tablo: 12).

T t nl  mamul tüketiminin yüksek vergilerle azalacağına ilişkin tutumu tüm mezun grupları içerisinde en az  niversite mezunları desteklerken bu tutumu tüm mezun kategorileri

içerisinde en fazla ilkokul ve ortaokul mezunları benimsemektedirler. Aynı zamanda ilgili tutum için analiz neticeleri, bu tutum ile eğitim düzeyi arasında istatistiksel açıdan ters oranlı bir ilişkinin varlığını da göstermektedir (Tablo: 13).

Tablo 12 : “Tütün Ürünleri Tüketimi Üzerine Konulan Yüksek Vergilerin Hastalık Riskini Azaltacağına İnanıyorum” Bilişsel Tutumu İle Bağımsız Eğitim Değişkeni Arasındaki Ki-Kare Bağımsızlık Testi

		Tütün Ürünleri Tüketimi Üzerine Konulan Yüksek Vergilerin Hastalık Risklerini Azaltacağına İnanıyorum					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	23	104	20	153	12	312
		7,4%	33,3%	6,4%	49,0%	3,8%	100,0%
		2,4%	10,8%	2,1%	16,0%	1,3%	32,5%
	Ortaokul	24	45	7	59	11	146
		16,4%	30,8%	4,8%	40,4%	7,5%	100,0%
		2,5%	4,7%	,7%	6,2%	1,1%	15,2%
	Lise	60	124	23	109	23	339
		17,7%	36,6%	6,8%	32,2%	6,8%	100,0%
		6,3%	12,9%	2,4%	11,4%	2,4%	35,3%
	Üniversite	33	51	17	51	10	162
		20,4%	31,5%	10,5%	31,5%	6,2%	100,0%
		3,4%	5,3%	1,8%	5,3%	1,0%	16,9%
Toplam		140	324	67	372	56	959
		14,6%	33,8%	7,0%	38,8%	5,8%	100,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Pearson Ki-Kare Anlamlılık P Değeri: ,000

H ₀ :İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Birbirinden Bağımsızdır.	RED
H ₁ : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Arasında Anlamlı Bir İlişki Vardır.	KABUL
Kontenjans tablosunda örneklem sayısının yetersiz olduğu kategoriler(mezun değil ve lisansüstü)ihmal edilmiştir.	

Tablo 13: “Tütün Ürünlerine İlişkin Tüketimin Yüksek Vergilerle Azalacağını Düşünüyorum” Bilişsel Tutumu İle Bağımsız Eğitim Değişkeni Arasındaki Ki-Kare Bağımsızlık Testi

		Tütün Ürünlerine İlişkin Tüketimin Yüksek Vergilerle Azalacağını Düşünüyorum					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	32	114	23	128	15	312
		10,3%	36,5%	7,4%	41,0%	4,8%	100,00%
		3,3%	11,9%	2,4%	13,3%	1,6%	32,50%
	Ortaokul	19	47	14	54	12	146
		13,0%	32,2%	9,6%	37,0%	8,2%	100,00%
		2,0%	4,9%	1,5%	5,6%	1,3%	15,20%
	Lise	62	133	20	103	21	339
		18,3%	39,2%	5,9%	30,4%	6,2%	100,00%
		6,5%	13,9%	2,1%	10,7%	2,2%	35,30%
	Üniversite	35	59	11	43	14	162
21,6%		36,4%	6,8%	26,5%	8,6%	100,00%	
3,6%		6,2%	1,1%	4,5%	1,5%	16,90%	
Toplam		148	353	68	328	62	959
		15,4%	36,8%	7,1%	34,2%	6,5%	100,00%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,00%
Pearson Ki-Kare Anlamlılık P Değeri: ,007							
H ₀ : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Birbirinden Bağımsızdır.						RED	
H ₁ : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Arasında Anlamlı Bir İlişki Vardır.						KABUL	
Kontenjans tablosunda örneklem sayısının yetersiz olduğu kategoriler(mezun değil ve lisansüstü)ihmal edilmiştir.							

Tüm mezun kategorisi içerisinde aşırı alkollü içecek tüketiminin topluma önemli maliyetler yüklediğini düşünerek yüksek alkol vergilerini en fazla ilkokul mezunları desteklemektedir (Tablo: 14).

Tüm mezun kategorileri içerisinde, tütünlÜ ürünlerden alınan vergilerin özel bir fonda toplanması ve bu fonların alkol kullanımına ilişkin hastalıkların iyileştirilmesinde kullanılmak şartıyla yüksek vergi artışlarını desteklediklerini en az üniversite mezunları benimserken bu tutumu tüm mezun kategorileri içerisinde en fazla destekleyenler ise ilkokul mezunlarıdır. Aynı zamanda bu tutuma ilişkin analiz neticeleri, eğitim seviyesi ile ilgili tutum arasında ters oranlı bir ilişkinin varlığını da göstermektedir (Tablo:15).

Tablo 14: “Aşırı Sigara Tüketiminin Toplama Önemli Maliyetler Yüklediğine İnandığım İçin Yüksek Oranlı Sigara Vergilerini Destekliyorum” Bilişsel Tutumu İle Eğitim Değişkeni Arasındaki Ki-Kare Bağımsızlık Testi

		Aşırı Sigara Tüketiminin Toplama Önemli Maliyetler Yüklediğine İnandığım İçin Yüksek Oranlı Sigara Vergilerini Destekliyorum					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	26	97	45	128	16	312
		8,3%	31,1%	14,4%	41,0%	5,1%	100,00%
		2,7%	10,1%	4,7%	13,3%	1,7%	32,50%
	Ortaokul	22	49	15	46	14	146
		15,1%	33,6%	10,3%	31,5%	9,6%	100,00%
		2,3%	5,1%	1,6%	4,8%	1,5%	15,20%
	Lise	70	112	48	81	28	339
		20,6%	33,0%	14,2%	23,9%	8,3%	100,00%
		7,3%	11,7%	5,0%	8,4%	2,9%	35,30%
	Üniversite	35	48	27	36	16	162
		21,6%	29,6%	16,7%	22,2%	9,9%	100,00%
		3,6%	5,0%	2,8%	3,8%	1,7%	16,90%
Toplam		153	306	135	291	74	959
		16,0%	31,9%	14,1%	30,3%	7,7%	100,00%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,00%
Pearson Ki-Kare Anlamlılık P Değeri: ,000							
Ho :İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Birbirinden Bağımsızdır.					RED		
H1 : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Arasında Anlamlı Bir İlişki Vardır.					KABUL		
Kontenjans tablosunda örneklem sayısının yetersiz olduğu kategoriler(mezun değil ve lisansüstü)ihmal edilmiştir.							

Tablo 15: “Eğer Sigaradan Alınan Vergiler, Özel Bir Hesapta Toplanıp Sigaraya İlişkin Hastalıkların İyileştirilmesinde Kullanılacaksa Yüksek Vergi Artışlarını Kabul Edebilirim” Bilişsel Tutumu İle Eğitim Değişkeni Arasındaki Ki-Kare Bağımsızlık Testi

		Eğer Sigaradan Alınan Vergiler, Özel Bir Hesapta Toplanıp Sigaraya İlişkin Hastalıkların İyileştirilmesinde Kullanılacaksa Yüksek Vergi Artışlarını Kabul Edebilirim					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılıyorum Ne De Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
EĞİTİM DÜZEYİ	İlkokul	13	71	47	149	32	312
		4,2%	22,8%	15,1%	47,8%	10,3%	100,00%
		1,4%	7,4%	4,9%	15,5%	3,3%	32,50%
	Ortaokul	10	31	27	67	11	146
		6,8%	21,2%	18,5%	45,9%	7,5%	100,00%
		1,0%	3,2%	2,8%	7,0%	1,1%	15,20%
	Lise	37	93	56	108	45	339
		10,9%	27,4%	16,5%	31,9%	13,3%	100,00%
		3,9%	9,7%	5,8%	11,3%	4,7%	35,30%
	Üniversite	18	42	31	49	22	162
		11,1%	25,9%	19,1%	30,2%	13,6%	100,00%
		1,9%	4,4%	3,2%	5,1%	2,3%	16,90%
Toplam		78	237	161	373	110	959
		8,1%	24,7%	16,8%	38,9%	11,5%	100,00%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,00%
Pearson Ki-Kare Anlamlılık P Değeri: ,001							
Ho :İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Birbirinden Bağımsızdır.					RED		
H1 : İlgili Tutum Değişkeni ile Eğitim Değişkeni Arasında Anlamlı Bir İlişki Vardır.					KABUL		
Kontenjans tablosunda örneklem sayısının yetersiz olduğu kategoriler(mezun değil ve lisansüstü)ihmal edilmiştir.							

5. SONUÇ

Gerek dolaylı gerekse dolaysız vergileri bireylerin tutum ve davranışları üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Bu etki, demografik özellikteki değişkenlere göre farklılık göstermektedir. Dolaysız vergiler bağlamında ve eğitim değişkeni göz önünde bulundurularak yapılan birçok ampirik çalışma, eğitim seviyesinin belirleyici özellik gösterdiğini ortaya koymuştur. Ancak dolaysız vergiler karşısında eğitim seviyesinin ortaya koymuş olduğu belirleyici özellik, birbirine zıt bir görünüm açığa çıkartmaktadır. Dolaysız vergiler bağlamında yapılan bazı çalışmalar eğitim düzeyi arttıa vergiye yönelik olumlu tutumların arttığını gösterirken diğer bazı araştırmalar eğitim düzeyi yükseldikçe vergiye ilişkin olumsuz tutumların arttığını ortaya çıkartmıştır.

Dolaylı vergiler bağlamında ve eğitim değişkeni göz önünde bulundurularak yapılan ampirik çalışmalarda da dolaysız vergilerdekine benzer sonuçlar görülmüştür. Örneğin; yapılan bazı ampirik çalışmalar, tütünlü ürün, alkollü içecek üzerine salınan vergilerin daha yüksek eğitim düzeyinde daha fazla desteklendiğini göstermiştir. Bu bağlamda Türkiye’de yaptığımız araştırma neticeleri daha farklı sonuçlar ortaya koymuştur. Bu araştırma, hem tütünlü ürün hem de alkollü içecek vergilerinin daha düşük eğitim seviyesinde daha çok desteklendiğini açığa çıkartmıştır. Bu bilgilerden hareketle farklı ülke ve kültürlerde eğitim değişkenine göre vergisel tepkilerin farklı sonuçlar meydana getirdiği söylenbilir. Bu kapsamda daha farklı demografik değişkenlere yönelik analiz sonuçlarından da yararlanılarak daha net neticeler üretmek anlamlı olabilir.

KAYNAKÇA

An, Dao Thi Minh ; Minh, Hoang Van; Huong, Le Thi; Giang, Kim Bao ; Xuan, Le Thi Thanh; Nga, Pham Thi Quynh; Hsia, Jason: “Attitude Toward Nonsmoking Policies and Tobacco Tax Increases: A Cross-sectional Study Among Vietnamese Adults”, **Asia-Pacific Journal of Public Health**, XX(X), 2012, pp. 1-11.

Azmier, Jason J. :“Canadian Gambling Behaviour and Attitudes: Summary Report”, February 2000, (Çevirimiçi) <http://canadawestfoundation.cornerstone-cms.com/pdf-docs/publications/February2000-Canadian-Gambling-Behaviours-and-Attitudes-Summary-Report.pdf>, 12.12.2014.

Canküyer, Ersoy; Aşan, Zerrin: **Parametrik Olmayan İstatistiksel Teknikler**, Anadolu Üniversitesi, 2.Basım, 2005.

Çelikkaya, Ali: “Mükelleflerin Vergiye Gönüllü Uyumunu Etkileyen Faktörler”, Temmuz 2002, (Çevirimiçi), <http://www.e-akademi.org/makaleler/acelikkaya-1.htm>, 24.11.2014.

Çelikkaya, Ali; Gürbüz, Hüseyin: “Mükelleflerin Vergiye Karşı Tutum ve Davranışlarını Etkileyen Çeşitli Değişkenler Arasındaki İlişkinin Analizi”, **Sosyoekonomi Dergisi**, Temmuz-Aralık 2008, ss.23-54.

Demir, Müslim: “Toplumun Vergiye Karşı Tutum Davranışlarını Etkileyen Faktörler”, **Akademik Bakış**, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E- Dergisi, Sayı:18, 2009, (Çevirimiçi), <http://www.akademikbakis.org/eskisite/18/10toplum.pdf>, 24.11.2014.

Frey, Bruno S., Torgler, Benno: “Tax Morale and Conditional Cooperation”, **Journal of Comparative Economics**, 35, 2007, pp.136-159.

Gencel, Ufuk: Kuru, Elif. “Vergi Kültürü ve Vergi Politikaları Etkileşimi: Türkiye Değerlendirmesi”, **Yönetim Bilimleri Dergisi**, Cilt:10, Sayı:20, 2012, ss.29-60.

Tütünl Ürün ve Alkollü İçecek Vergilerinin Tutumlar zerindeki Etkilerinin Eğitim Fakt. Pers. Ampirik An.
Gürsakal, Necmi: **Betimsel İstatistik**, DORA Yayınları, Bursa, 5.Baskı, 2010.

İşık, Abdülkadir: “Kültür ve Kalkınma: Vergi Kültürü rneği”, **Ege Akademik Bakış**, Sayı:2, Cilt:9, 2009, ss.851-865.

İpek, Selçuk; Kaynar İlknur: “Demografik Faktörlerin Vergi Uyumuna Etkisi: Bir Anket alışmasının Sonuçları”, **Maliye Dergisi**, Sayı 157, Temmuz-Aralık 2009, ss.116-130.

Kalaycı, şeref: **SPSS Uygulamalı ok Değişkenli İstatistik Teknikleri**, Asil Yayın Dağıtım, 3. Baskı, 2008.

Nordblom, Katarina: “The Complex Attitude to Alchohol Taxation”, May 2006, (evirimii), <https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/2713/1/gunwpe0207.pdf>, 07.12.2014.

OECD: “What Drives Tax Morale?”, March 2013, (evirimii) http://www.oecd.org/ctp/tax-global/TaxMorale_march13.pdf, 15.12.2014.

Pelosi, Marilyn K. ; Sandifer, Theresa M.: **Elementary Statistics: From Discovery to Decision**, John Wiley & Sons, Inc, 2003.

Ross, Adriana M., McGee, Robert W.: “A Demographic Study of Polish Attitudes Toward Tax Evasion”, **Academy of Accounting and Financial Studies Journal**, Volume 16, Number 4, 2012, pp.1-40.

Saraoğlu, Fatih: “Yaş-Cinsiyet-Medeni Durum ve Eğitim Durumunun Vergiye Karşı Tutum zerine Etkilerinin Anket Sonuçları erevesinde Değerlendirilmesi”, **Karamanoğlu Mehmet Bey İİBF Dergisi**, Yıl: 10, Sayı: 15, Aralık/2008, ss. 16-34.

Sümer, Kutluk Kağan: **Ekonometriye Giriş**, Beşir Kitabevi, 2013.

şenyüz, Doğan: **Vergilendirmede Yükümlü Psikolojisi**, Bursa, 1995.

Taytak, Mustafa: “İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinde Vergi Bilincinin Tespiti: Ampirik Bir Araştırma”, **Maliye Dergisi**, Sayı 158, Ocak-Haziran 2010, ss.496-512.

Torgler, Benno: “Tax Morale, Eastern Europe and European Enlargement”, **Communist and Post Communist Studies**, 2012, pp.11-25.

Tsai, Yi-Wen; Yen, Lee-Lan ; Yang, Chung-Lin; Chen, Pei-Fen: “Public Opinion Regarding Earmarked Cigarette Tax in Taiwan”, 24 December 2003, (Çevirimiçi), <http://www.biomedcentral.com/content/pdf/1471-2458-3-42.pdf>, 10.12.2014.